

DOI 10.36074/logos-13.03.2026.006

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА: ПРОБЛЕМИ ТА НЕДОЛІКИ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Бодаковський Володимир Юрійович¹, Іванська Христина Степанівна²

1. канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівський національний університет імені Івана Франка, УКРАЇНА

ORCID ID: 0000-0003-2862-5611

2. здобувач вищої освіти 2 рівня кафедри фінансів, грошового обігу та кредиту
Львівський національний університет імені Івана Франка, УКРАЇНА

В умовах динамічних змін в архітектурі економічного простору України та світу постає потреба в переосмисленні фінансової політики, особливо на регіональному рівні, що дасть змогу не тільки покращити ефективність діяльності представників підприємництва, а й пришвидшить євроінтеграційні процеси нашої країни [1]. Актуалізуємо стратегічну вагу банківської системи як компоненти фінансової спроможності суб'єктів господарювання, адже вони організовують під керівництвом центрального банку інвестиційну та фінансову діяльність у суспільстві, а їх інноваційні проекти дозволяють створити передумови для сталого зростання ВВП країни [2]. Значущість фінансової політики зростає пропорційно до глибини структурних деформацій національної економіки, а недосконала система управління фінансовими ресурсами безпосередньо детермінує субоптимальний вибір джерел фінансування і неефективний розподіл капіталу. Закономірним наслідком управлінських прогалин стає ерозія конкурентних позицій підприємства та скорочення його інвестиційного потенціалу. Проблематику фінансової політики розвитку підприємства у своїх працях досліджували такі науковці, як: Ю. Алескерова, Н. Бочарова, Д. Ванькович, О. Гудзь, Л. Захаркіна, Н. Козьмук, І. Крейдич, М. Крупка, Н. Марусяк, А. Поддєрьогін, П. Стецюк. Незважаючи на глибокі наукові дослідження залишаються невирішеними низка проблем, які стосуються інструментів фінансового забезпечення та організації безперервних операційних процесів на підприємствах, особливо в умовах глобальних потрясінь [3].

섹션 3.

FINANCE AND BANKING; TAXATION, ACCOUNTING AND AUDITING

Прагнення держави підтримати фінансування приватного бізнесу в Україні реалізується через кілька ключових інструментів: пільгове кредитування, грантові програми та механізми часткового гарантування. Погоджуємось з О. Антонюк, що програма «Доступні кредити 5-7-9%» посідає ключове місце серед засобів державного забезпечення малого і середнього підприємництва [4]. На нашу думку, в умовах воєнного стану така ініціатива стала ще й основним важелем фінансової підтримки в умовах обмеженого доступу до ринкових джерел залучення коштів. Але, наголошуємо, ефективність з використання таких фінансових інструментів прямо корелює з довготривалістю підприємницької діяльності. Правовою основою реалізації програми слугує Постанова Кабінету Міністрів України № 28 від 24 січня 2020 року «Про надання фінансової державної підтримки», яка визначає умови, порядок і критерії отримання суб'єктами мікро- та малого підприємництва пільгового кредитування через Фонд розвитку підприємництва [5]. Доречно зауважити, що поряд із механізмом пільгового кредитування держава запровадила інструмент безповоротної фінансової підтримки грантової програму «єРобота», яка забезпечує допомогу мікробізнесу (до 250 000 грн) та малим підприємствам (до 1 млн грн) [7]. Наголошуємо, що цільове спрямування цих коштів на придбання обладнання, поповнення оборотних активів або розширення виробничих потужностей безпосередньо підсилює фінансову політику розвитку підприємства [8]. Однак, шлях до отримання гранту супроводжується низкою практичних викликів, таких як: висока конкуренція серед заявників, складність підготовки бізнес-плану, жорсткі документальні вимоги, а також стислі строки виконання умов угоди в поєднанні з воєнною невизначеністю [9]. А це унеможливорює прискорення фінансового забезпечення більшості підприємств. Необхідно зазначити, що сучасна фінансова політика розвитку підприємництва супроводжується низкою фінансових ризиків, які носять як імпліцитний так і експліцитний характер. Овною проблемою є наявність касових розривів на підприємствах, відсутність доступу до помірних кредитних ресурсів, замороження ринку цінних паперів в Україні через воєнний стан, загроза руйнації бізнес-процесів через військові дії та потреба в накладних витратах при виникненні процедури релокації тощо [10]. Поряд із цим, окремим каналом зовнішнього фінансування виступають міжнародні фінансові інституції (ЄБРР, МВФ, МФК та інші), які через партнерські українські банки спрямовують кредитні ресурси переважно на енергоефективність, агропромисловий комплекс і відновлення зруйнованої інфраструктури підприємств [11]. Доречно зауважити, що USAID через програму «Конкурентоспроможна економіка України» цілеспрямовано підтримує відбудову виробничих потужностей підприємств, що зазнали

руйнувань унаслідок бойових дій [12]. Але через вузьку галузеву спрямованість програм та орієнтацію банків-партнерів на великих позичальників такі фінансові важелі не масштабуються на усю економіку країни. Доцільно наголосити на важливості розвитку власних інструментів фінансової політики розвитку підприємництва, що дозволить підвищити конкурентоспроможність української економіки на світовому ринку та забезпечить економічну суверенність нашій країні [13, 14].

Для підвищення рівня ефективності реалізації зазначеної політики, на нашу думку, необхідно одночасно здійснювати вплив на мікро-, мезо- та макрорівнях. Мікрорівень - необхідна розробка рекомендацій побудови фінансової політики (стратегії та тактики) для підприємств, в тому числі гармонізація усіх алгоритмів її реалізації з бюджетуванням; законодавче закріплення обов'язку імплементації таких нормативних документів в бюрократичну імперативну структуру підприємств. Мезорівень - формування регіональної фінансової політики на рівні громад шляхом закріплення за місцевими бюджетами чи відповідними установами інвестиційних повноважень. Макрорівень - створення інвестиційного державного банку для розвитку мікро- та малого підприємництва, особливо актуальним є сприяння новим бізнес-проектам, диджиталізації та цифровим технологіям.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Vankovych, D., & Vodakovskiy, V. (2019). Фінансове забезпечення регіональної політики України в контексті євроінтеграції. *Формування ринкової економіки України*, Вип. 41. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/meu.2019.41.0> Вилучено з: <https://publications.lnu.edu.ua/collections/index.php/economics/article/view/2824>
- [2] Князь, С., Неклюдова, Т. & Бодаковський, В. (2010). Характеристики інноваційного розвитку комерційних банків з позиції системного підходу. *Ефективна економіка*, № 10. Вилучено з: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=360>
- [3] Бодаковський, В., Борисов, А., & Луцик О. (2024). Теоретико-прикладні аспекти фінансового забезпечення суб'єктів економіки України в умовах глобальних потрясінь. *Київський економічний науковий журнал*, № 7. 13-22
- [4] Антонюк, О. (2024). Державна підтримка кредитування реального сектору економіки в Україні: реалії сьогодення. *Сталий розвиток економіки*. № 3(50). 386–392. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-58>
- [5] Про надання фінансової державної підтримки : Постанова КМУ № 28 від 24.01.2020, станом на 19.02.2026 р. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/28-2020-p#Text> (дата звернення: 03.03.2026)
- [6] Єробота. Режим доступу: <https://erobota.diia.gov.ua/> (дата звернення: 04.03.2026)
- [7] Кобеля-Звір, М. (2023). Використання грантових інструментів державної програми підтримки підприємництва Єробота для посилення конкурентоспроможності бізнесу на прикладі ммпс: перспективи і труднощі. *Економіка та суспільство*. № 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-5> (дата звернення: 03.03.2026)

섹션 3.

FINANCE AND BANKING; TAXATION, ACCOUNTING AND AUDITING

- [8] Переваги та виклики грантів «єРобота»: практичні поради для успіху. GetGrant Service. Режим доступу: <https://getgrant.ua/perevahy-vyklyky-ta-porady-shchod-graniv-erobota/> (дата звернення: 04.03.2026)
- [9] Кобеля-Звір, М. Я., & Звір, Ю. В. (2023). Гранти Європейського банку реконструкції та розвитку для мікро-, малого та середнього бізнесу України. *Український економічний часопис*. № 2. 31–35. DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-2-6>
- [10] Бодаковський, В., Рудик, О., & Яворовський, С. (2025). Теоретико-методологічна оцінка взаємозв'язку між фінансовими ризиками та фінансовим забезпеченням суб'єктів економіки. *Збірник наукових праць Державного податкового університету*, (2), 3–8. DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-5940.2.2025.1>
- [11] Колосова, В. (2024). Важливість та перспективи допомоги міжнародних фінансових інституцій у відновленні країни. *Міжнародна економічна політика*. № 41. 134–150. DOI: <https://doi.org/10.33111/iep.2024.41.09>
- [12] Kobelia-Zvir, M., & Vovchak, O. (2023). Grant financing of the usaid program "Competitive economy of Ukraine" for entrepreneurship development organizations in Ukraine in the conditions of war. *SWorld-Ger Conference proceedings*. Gec29-01. P. 58–63. DOI: <https://doi.org/10.30890/2709-1783.2023-29-01-017>
- [13] Zahorskyi, V.S., Lipentsev, A.V., Yurystovska, N.Y., Mazii, N.H., & Akimov, O.O. (2019). Фінансово-управлінські аспекти розвитку малого підприємництва в Україні. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(30), 351–360. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v3i30.179717>
- [14] Татарин, Н., & Єзерська, У. (2022). Модернізація фінансової політики України в умовах сьогодення. *Молодий вчений*, 6 (106), 75-78. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-6-106-16>